

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 150 Lel
Félévre . . . 75 .
Negyedévre . . . 40 .
Egyes szám ára 3 L.
Megjelenik minden szombaton.
Készíratokat nem adunk vissza.
Telefonszám: 35.

Felelős szerkesztő:

SZÉKELY LAJOS.

DÉVA ÉS VIDÉKE

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Regina Maria-u. 12., hová a
lapszellemi részét illető min-
den közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Déva, Regina Maria-u. 12.
hová az előfizetések és hír-
detések küldendők.

Szerkesztő:

KOVÁCS KÁROLY.

Kisebbségek nemzetközi szövetsége

Genfben 1925 október 17-én tizennégy európai államnak több, mint harminc szervezett nemzeti kisebbsége konferenciára ült össze. E tizennégy európai államban több, mint 40 millió a nemzeti kisebbségek száma, érdemes volt tehát a jogok biztosítása végett tanácskozásra összeülni, mert 40 millió nem megvetendő, sem számban, sem abban a kulturális minőségben, amelyet ezek a nemzeti kisebbségek képviselnek. E delegátusok között az erdélyi magyarság soraiból, mint kiküldöttek dr. Jakabffy Elemér, a Magyar Kisebbség illusztris szerkesztője és dr. Balog Arthur vettek részt.

A kisebbségi delegátusok megalakították a népkisebbségek nemzetközi szövetségét, amely e negyvenmillió kisebbség óhajait és panaszait fogja számon tartani s ott, ahol kell közbenjárni azok orvoslása miatt. Az orvoslásnál azonban sokkal fontosabb cselekedete az kell, hogy legyen, hogy nyilvántartsa az esetleges sérelmeket és a világ elé is vigye ezeket. A nagy nyilvánosságot szerzi meg ezzel az európai kisebbség. S a nagy nyilvánosság már fél eredmény, hiszen akit ismernek, látják és hallanak róla, soha sem lehet olyan rossz helyzetben, mint aki félreesve a világtól magában kénytelen leélni életét, anélkül, hogy róla valamit is tudnának.

A genfi konferencia alább közölt határozati javaslatának fontos kitétele az, amelyben a *nemzeti kulturális lelkiismereti szabadságot* hirdetik. És éppen olyan fontosnak és elismerendőnek tartják és követelik, mint a vallásszabadságot.

A vallásszabadság elvének kivívása sok háboruba és vérbe, szenvedésbe került. A nemzeti kulturális lelkiismereti szabadság talán éppen ilyen új dolog most, mint a vallásszabadság volt annak idején. A különbség csak az, hogy lelkiismereti dolgokban a mai világfelfogás már előbbre haladt és így több szabadságot is tud megengedni ezen a téren. Tévednénk azonban, ha azt állítanók, hogy nincsen már manapság olyan ósdi felfogás, amely ennek az útjába ne akarna állani. Mert van. S éppen az a *kisebbségek feladata, hogy a világot ennek a propagálásával előbbre vigyék, hogy a teljes egyéni szabadságot képviseljék, hogy az európai művelt egyént már ezután sem gazdasági önkény,*

sem kulturális elnyomás ne fenyegetse, hogy teljesen a szabadság levegőjében tudjon élni és szellemi és anyagi javakat produkálni, a kulturát előbbre vinni.

Nem más az, mint az igazságért vívott küzdelemnek egy újabb állomása. Nem politika és nem anyagi fegyver, hiszen elnyomott és elszegényedett kisebbségi nemzetek egyesülete sem pénzzel, sem fegyverrel nem rendelkezik. De birtokában van egy olyan fegyvernek, amely hatalmasabb minden anyagi és más szellemi hatóerőnél, *magának vallja az ember lényegében gyökeredző teljes szabadságot s a minden tekintetben való előhaladás jogát.*

Politikával esetleg útját lehet állni ennek az előhaladásnak, de azzal is csak egy ideig. *A szellemi erőt lefojtani nem lehet, működik az minden elnyomáson át is és nem csak akkor, amikor általa írnak vagy beszélnek, hanem, mint a nagyszerű nap, mindég, mindenütt és mindenki számára.*

Az elfogadott fontos határozati javaslat a következő:

1. A nemzeti kulturális lelkiismereti szabadság éppen olyan magas szellemi java a kultúráknak, mint a vallásos meggyőződés szabadsága. Szükséges, hogy ez a nemzetközi etikai alapelv hathatós kifejezést és tényleges megvalósulást nyerjen pozitív jogszabályokban.

2. Minden állam, amelynek határain belül az államot kormányzó nemzet mellett más nemzeti népcsoportok élnek, ezeknek a nemzeti közösségeknek szabad kulturális és gazdasági fejlődését és hozzátartozóinak az állampolgári jogok összes szabad és teljes biztosítását biztosítsa.

3. Minden nemzeti népcsoport, amely alkalmas az önkormányzati kultúrára, jogosítva legyen ezt saját nyilvánjogi testületei által ápolni és fejleszteni.

4. A nemzetiségek e jogainak megvalósítása és védelme első kötelessége a Népligának és mindazoknak a szervezeteknek, amelyek a világbéke fenntartását és a nemzetek surlódásmentes együttélését tűzték feladatukul. Az egyes nemzeti csoportok természetes jogainak figyelembe nem vétele egyes államok által egyik fő oka annak, hogy a már minden más téren kompromittált szovjetországi propaganda még mindig súlyos fenyegetést jelent Európára nézve.

Az ilyen határozati javaslat öntudatot követel. Minden kisebbségi egyénnek tehát az a kötelessége, hogy nemzeti mivoltának tudatában legyen, hogy fel tudja fogni azt az értéket, amit a nemzetek különfélesége a lélekben és kultúrában jelent.

A „Barissia” műsoros estélye a városi színházban

A „Barissia” zsidó ifjúsági egyesület folyó hó 17-én, szombaton műsoros estélyt rendezett a városi színházban igen szép közönség előtt, teljes anyagi és erkölcsi sikerrel.

Az előadást Lengyel Ákosnak, a „Barissia” elnökének prologja vezette be. Beszédében a zsidó ifjúság kötelességeire mutatott rá, amely legelsősorban arra kötelezi a zsidó ifjút, hogy Cion-ért áldozzon, hogy az ősi haza kiépíttessék. A szépen megkonstruált, tartalmas beszédet a közönség tetszéssel fogadta.

Második számként Hirsch Ila Grigorie Alexandrescu román költő egyik nagyon szép versét szavalta el, jó felfogásban, sok hatással. Utána vonósnyégyes következett a következőkkel: Sarkadi Elek primhegedű, Klink Sándor másodhegedű, Tiltz Ferenc viola és Székely Lajos cselló. Mendelszohn vonósnyégyesét (Op.13) játszották művésziessé. A közönség a legnagyobb elismeréssel adózott a szép összhangu teljesítményért.

A „Golem ember akar lenni” című drámai szimbólum szintén nagy sikert aratott. Szereplői egytől-egyik jók voltak. Mint rabbi Dr. Ringwald Arthur mutatott be nagyon szép játékot, igen szép hanghordozással, Golem szerepében Lőrinc Lajos a műkedvelői nivót meghaladó szereplése, művészet számba ment, ugyancsak kitűnő volt Hercz Arthur az öreg famulus és Lengyel Ákos a fiatal famulus szerepében. Sok dicséretet érdemel Salamon Rózi is, aki Hannácskát alakította. Szünet után a „Tegezés” című párjelenet keltett általános derűtséget, amelyben Hercz Arthur (Takács), Lengyel Ákos (Bakács) és Sarkadi Elek produkáltak élvezetes játékot. E szám után Blum Frida és Rafael József modern táncokat lejtettek. E két kitűnő táncosunk most is a legnagyobb mértékben sikert vívott ki magának, annyi bájjal és tudással táncoltak, ami már szinte a művészt üti meg. A hálás tapsok itt se maradtak el.

Végül a „Főnök ur neje” egyfelvonásos vígjáték került színre, nemcsak siker, de az általános tetszés és derűtség jegyében. Flórát Blum Frida alakította s nehéz szerepét nagyon jól oldotta meg. Partnerét, Kubinszky Viktort nem kell külön megdicsérnünk, hiszen róla mindenki tudja, hogy jó színész. Most is elsőrangú volt Pollatschek szerepében. Fischer Erzs (szobaleány) és Spitzer Arthur (pincér) szintén jók voltak.

A nem tulsok számból álló, de jól összeválogatott műsor a közönség legnagyobb elismerését vívta ki. A rendezőségnek mi is csak gratulálhatunk ezért, annál is inkább, mert Déván ritkán szoktak hibátlan műsorú előadásokat rendezni.

Előadás után a Fehér-Keresztben tánc volt, amely a legjobb hangulatban a reggeli óráig tartott.

— Makulaturapapír nagyban és kicsinyben kaphatók V. Laufnernél, Déva.

Válasz

Dr. Horváth Dezső zongoraoktatónak a „Hunyadvármegye” 42-ik számában megjelent közleményére

Dr. Horváth Dezsőnek a „Hunyadvármegye” 42-ik számában megjelent és engem nem „kőntörfalazva”, hanem minden tárgyilagosságot nélkülözve személyemben támadó cikkére következő a feleletem:

Dr. Horváth Dezső cikkét avval kezdi, hogy *magyar becsületemet és mivoltomat támadja, rágalmak sarával megdobálva, személyemet ellenszenvenessé akarja tenni, amit kitűnő eszköznek gondol arra, hogy a figyelmet a tulajdonképpeni zenei kérdéstről elvonja.* S ezt alábbi soraival véli elérni:

„... köztudomásu dolog, hogy mindent megtett a megzavarásunk érdekében és nem az ő buzgalmán mulott, hogy a magyarság Jókai-ünnepélyén, avagy azzal szoros kapcsolatban skandalum nem történt...”

Továbbá: „Szükség esetén az illetékes tényezők s a Jókai-bizottság tagjai igazolhatják az ő zavaró tendenciájának és ekörüli mesterkedéseinek mibenlétét...”

Aztán: „... a megérdemelt sikert minden áron, minden gyerekes eszközzel elrontani iparkodik, ha előzetesen nem, legalább aknamunkával...”

Ezen rosszakaratu koholmányokat visszautasítom; rágalomnak minősítem és egyben felszólítom Dr. Horváth Dezsőt, hogy nevezze meg a Jókai-bizottság azon tagjait vagy bárkit, akik „zavaró tendenciát és ekörüli mesterkedéseim mibenlétét” bármilyen módon is bizonyítani tudják.

„Antagonizmusomat” és „tehetetlen irigységemet” illetőleg kértem Dr. Horváth Dezsőt, hogy *kisváros kereteiből kinőni nem tudását, vagy Piski, Marosillye, Vulkán stb. hangversenyeinek sikerét irigyeljem, mert köztudomás szerint Dr. Horváth Dezső Erdély egyetlen nagyobb városában sem hangversenyezett még.*

Hogy első cikkemet Dr. Horváth állítása szerint darabjának „... első hihetetlenül rosszul sikerült próbája után” írtam, ez éppen olyan igaz alappal bíró kijelentés, mint a cikkében lévő többi adat. Én ugyanis első alkalommal a darabnak csak negyedik zenekari próbáján jelentem meg.

Első cikkemben megjegyezni bátorkodtam annak a hasonlatnak a merészségét, amelyben a Dr. Horváth-hoz bizonyára nagyon közelálló cikkíró őt a magyar zeneirodalom nagyságával egy színvonalra helyezte, mely cikknek idevágó része a következőképp hangzik:

„... formájában, hangulatában teljesen magyaros kompozíció, méltó terméke annak a világhírű magyar muzsikának, amelyet Erkel, Kacsóh, Pongrácz, Bartók stb. fejlesztettek művészi tökéletessé.”

Dr. Horváth Dezső a következőkben próbálja a *tulbuzgó cikkírót* védeni:

„... vagyis más szóval azt akarthatta kifejezni, hogy terméke a magyar klasszikai (s nem az általános klasszikai) műzenének, amelynek Erkel, Kacsóh, Bartók stb. a képviselői és kifejesztői. Azaz csak művem faji, stílusbeli hovatartozását akarthatta a cikk megjelölni. Lehet-e ezt intelligens, irni-olvasni tudó embernek másképp érteni és értelmezni? Hol vagyok én itt egy színvonalra helyezve az előbb említettekkel?”

Minden filozófiai és esztétikai tudásban szükkölködő szerénységem együgyű paraszti felfogással az idézett és Dr. Horváth Dezső által tűnő zsonglörösködéssel lábával az égfelé fordított mondatot a következő hasonlattal próbálom megvilágítani:

Vegyünk Barthók, Erkel és Kacsóh műveit nemesítő oltó-ágaknak, a magyar zenét pedig egy gyümölcsfának, melyet ezen ágakkal nemesítettek.

Minden ezen fán termelt gyümölcs ugyanolyan nemes, mint maga az oltóág, mellyel a fa nemesítve lett.

Ha a Dr. Horváth-féle szymfónia „méltó terméke” — mint ahogy a cikkíró állítja — a Barthók és társai által tökéletessé kifejlesztett zenének, nyilvánvaló, hogy a cikkíró egy színvonalra helyezte Dr. Horváthot Barthók, Kacsóh és Erkelrel.

Ezen kézenfekvő tény megállapításához még csak „irni-olvasni tudás”, sem szükséges és annak kiforgatásához a filozófia minden zsirjával megkent zongoraoktatók sem képesek.

Ami pedig a Dr. Horváth által említett kritikákat illeti, melyek állítólag beigazolták a „Hunyadvármegye” fenti állítását, — miszerint a szymfónia méltó terméke a magyar zenének — megjegyezni óhajtom, hogy alkalmi eseteknél szokásos gratulációk, akár szakemberektől, akár zenekedvelőktől jöjjenek, sohasem jelenthetik egy műnek kritikai méltatását, mert nem *ad hoc* egyszeri hallásra, hanem megfelelő tanulmányozás után szoktak komolyan bírálni. Ismerve Nemes Elemér komoly zenetudását, fel sem tételezhető, hogy ő a szymfónia alapos áttanulmányozása nélkül érdemleges kritikát gyakoroljon — csupa udvariasságból.

Cikkének további részében viszonylatba helyezi magát a „20 demonstratív előadást megért” esztétikust *velem, „Sarkadi őrmesterrel”.*

Bármennyire is lesújtott az a zenefilozófiai érv, hogy „őrmester”, mindenesetre hasznát látom egy ilyen zenekapacitással folytatott polémianak, mert megtudtam azt a *megdönthetetlen axiómát*, amire eddig sehogy sem tudtam rájönni, miszerint a *zenei kvalitást a katonai ranglétra fokmérőjével határozzák meg.*

Dr. Horváth Dezső a hangszerelés terén való tájékozatlanságát a következő érvelő mondatával árulja el.

„A hangszerelés — a hangszinek különböző keverése — *dekoratív* eleme és nem *konstruktív* része a zenekari műnek”.

Tévedése azon alapszik, hogy éppen a *zenekari műnek* nem lehet „dekoratív” eleme a hangszerelés, mivel a *zenekari műnek a hangszerelés szerves tartozéka.*

„Händel zongorasuitjei belérték dolgában jóval a Bachéi mögött maradnak, annál értékesebbek zenekari suitjei”. (L. Kacsóh P.: Zenefejlődés története). Vagyis Händel a Dr. Horváth által említett „emberföltötti hyperpsichének és clairvoyance-nak ritka állapotában” a maga teljes egészében átérezte a hangszerelés szinhatásaival elérhető művészi magaslatokat és ez által az orchestrális hatást nélkülöző zongoradarabjai fölé emelte zenekari műveit.

Ez tehát az *ihletés pillanatában zenekari műnek predestinálódott a szerző zenekari gondolkodásmódjával és azt fejezi ki*, következőképpen Händel zenéjében a hangszerelés *konstruktív* szerepe.

Lehet a hangszerelés dekoratív elem is pld. (hogy Dr. Horváth egy érvül felhozott példájával éljek) Chopin zongorakoncerti zenekari

kíséretében, ahol a zenei lényegét nem a zenekari kíséret, hanem a zongora juttatja érvényre, illetve a zenekari kíséret nem szerves tartozéka, hanem *kiegészítése a műnek.*

„Hallottam én is lelki füleimmel (akár megengedi ezt Sarkadi, akár nem) már akkor a zenekari hangzását...” írja Dr. Horváth Dezső.

Megengedem, hogy hallották bizonyos lelki fülek, de ezen fülek *nem a Horváthéi*, hanem Székely és Fekete karmesteréi voltak, kik közül pld. utóbbi *per publice* nyilatkozott, hogy Dr. Horváth-tól nyert hangszerelésre vonatkozó instrukciókat a *legjobb akarat mellett sem tudta felhasználni*, mert azok nagy része *zenei lehetetlenség volt.*

Dr. Horváth az idő rövidségével okolja a hangszerelésnek másra való bizását. Ez nem fogadható el, mert ha hangszerelni tudna, akkor a teljesen nélkülözhető zongorakivonat elkészítése helyett egyenesen zenekarra kellett volna művét írnia, mint ahogy azt teszik nevesebb és kevésbé neves szerzők is.

Atárszerzés fennállását ezekalapján továbbra is erősítem, dacára Dr. Horváth ellenérv gyanánt felhozott azon védekezésének, mely szerint Gróf Zichy Géza operáját Szikla Adolf, Chován rhapsodiáját Erkel Gyula stb. hangszerezték, — mivel ez esetben Szikla, Erkel Gyula stb. társzerzők. Hogy ezen jogukat érvényesítették avagy nem, az lényegében nem változtat a dolgon.

Itt megemlítendőnek tartom, hogy Dr. Horváth a védekezés hevében 20 zeneesztétikai előadással a háta mögött, amikor én első cikkemben zenekari művekre tettem megjegyzéseket, elfelejtkezett arról a valóban lényegtelen különbségről, ami az operai és zenekari művek közt fennáll, különböző operákat hozva föl mentesül, holott az opera *nem zenekari, hanem dalmű.*

Csak azt akarom még megkérdezni Dr. Horváth Dezsőtől, hogyha én „elbizakodott fiatal, ki egyellen hangszeren közepesen játszom”, miért hangversenyezett velem már 3 évvel ezelőtt ő, a nagy művész, holott én akkor mai tudásomnak 40%-val sem rendelkeztem.

A többi lényegtelen személyeskedésre helyszűke miatt nem térhetem ki, befejezem cikkemet azzal, hogy ilyen „förmédvényt” és „stílusgyakorlatot” *szükség esetén* a jövőben is hajlandó vagyok elkövetni, de nem „fehér asztal mellett” és „munkatársak segítségével”, mert megnyugtatom Dr. Horváth zongoraoktató urat, hogy *erre semmi szükségem sincs.*

Sarkadi Elek.

— **Reformáció emlékünnepe.** Október 31-én, szombaton este 1/2 9 órakor a ref. templomban a reformáció évfordulóján emlékünnepe lesz, melyen az istentisztelet sorrendje a következő: 1. Térj magadhoz drága Sion, éneklj a gyülekezet. 2. Imádkozik Bitay Béla ref. lelkész. 3. Október 31. Szavalja: ifj. Martonossy György. 4. Karének, előadja a lutheránus férfiak. 5. Párbeszéd: A kigyó és a buzaszem, előadják: Donáth Jolán és Klimstein Irén. 6. Wagner: Elisabets gebeht és Bach: Örvendj hív lélek, éneklj Érsek Mária, orgonán kíséri: Dr. Horváth Dezső. 7. Ünnepi beszéd, tartja: Simon Imre ref. segédlelkész. 8. Bethoven: Adagio, orgonán játssza: Dr. Horváth Dezső. 9. Szavaltat: a) Die Waise, b) Die Einladung, szavalja: Maetz Magdalena. 10. Karének, előadja a ref. vegyeskar. 11. Erős várunk nekünk az Isten..., éneklj a gyülekezet. Mindenkit szíves szeretettel meghívunk. Perselyes adakozás.

BERETVÁS PASZTILLA a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

Ujabb botrány Szászvároson

A szászvárosi ref. híveknek nincs többé hol dicsérni az Istent

A Kun kollégiumnak minden jogot és törvényt tipró elrablása feletti elkeseredés és fájdalom még csak nem is enyhülhetett, most újabb és jóvá-alig tehető brutálítás, jogtiprás zavarta meg a vasárnap szent csendjét.

Az öreg templom beomlással fenyegető boltozatai arra kényszerítették már évek óta az itteni református egyházat, hogy az istentiszteletet, s minden egyéb egyházi funkciót a Kun-kollégium disztermében végezzen. A kollégiumot elvették, de enyhítésül Bianu tanügyi inspektor biztosította az egyházat, hogy a disztermet, mely ma szinte egyedüli menhelye és temploma a híveknek, absolute nem bántják.

S a mai napig tényleg a hívek idejártak, forró és buzgó fohászuk oltalomért — innen szállt az Egek urához.

E hét elején a volt kollégium előjárósága a helybeli liceum igazgatójától átiratot kapott, melyben a diszterem átadására szólították fel őket. Az előjáróság a kérelmet természetesen elutasította, tekintve, hogy a kollégium megszüntetése miatt a ref. egyház rendelkezett a terem felett. Ezzel az ügy befejezést nyert, s mivel az egyház semminemű értesítést román részéről nem kapott, megtartotta ma a rendes istentiszteletet, mely után a presbiterium akart ugyanott gyűlésezni.

Már az istentisztelet vége felé állandó s egyre növekvő zaj tette a híveket arra figyelmessé, hogy valami készül. Az istentiszteletet követő presbiteri gyűlést már állandóan zavarták.

Az elnöklő Bodor János ref. lelkész ekkor kihívatta Demian liceumi igazgató s két ember tanuskodása mellett — nyomtatékosan felhívta Bodor Jánost, hogy a templomul szolgáló disztermet felszentelés és a tanévi megnyitó ünnepély céljára azonnal adja át, mit Bodor tiszteletes, hivatkozva a terem templomi voltára, megtagadott. A távozó director után erre egy küldöttség, mely állott Vulpe fakereskedő, Herca kőmives, Branga bankhivatalnok és egy csendőrből, a gyűlés színhelyére betolakodva, a „nép” nevében kérték az átadást. A tagadó válasza a folyosón egyre hangosabban zajongó tömeg felszakítva az ajtót, a teljes papi ornátusban, minisztránsgyerekektől körülvett Domsa esperes és Bacurar lelkészeket vezetve, előzönlötte a termet. Gergely Ferenc ref. lelkész palástban a szószéken, kezében a Bibliával, a tömeg állandó becsmérése közben tiltakozott a templom-gyalázás ellen.

S az évek sulyától meggörnyedt, becsületben megöszült presbiter és Bodor és Gergely tiszteletesek a tömeg fenyegető magatartása s állandó szidalmazása közepette könnyel szemükben távoztak.

Gondoskodjunk öreg napjainkról

Elismerték a Munkások Rokkantsági jogi személyiségét — Iratkozzunk be a Rokkantsági tagokhoz

A Bánsági és Erdélyi Munkások Rokkantsági és Nyugdíjgyűjtője (központ: Timişoara, IV. Str. Em. Gojdu 14) alapszabályait a timişoari törvényszék 2496—1925 szám alatt jóváhagyta és ezzel az egyesület jogi személyiségét elismerte.

Minden fióknak erkölcsi kötelessége most már, hogy az egyesületnek minél több tagot szerezzen, mert minél nagyobb a taglétszám, annál magasabb segélyt biztosíthatunk a rokkantná vált tagoknak.

Tagja lehet az egyesületnek minden 14 életévét betöltött egyén, ha valamilyen keresetszerű foglalkozást folytat; tehát ipari és más munkások, önálló iparosok, kereskedők, földmivesek, hivatalnokok, szolgák stb.

Beiratási díj 20 lei. A tagsági díjak a következők:

I. osztály hetenként	2.50 lei
II. „ „	3.75 „
III. „ „	5. — „
IV. „ „	6.25 „
V. „ „	8.75 „
VI. „ „	12.50 „

A beiratási díjjal együtt legalább 10 heti tagsági díj is kifizetendő.

Az egyesület a következő segélyeket nyújtja 10 évi befizetés után: a) rokkantsági (I. o. 60, II. o. 90, III. o. 120, IV. o. 160, V. o. 240, VI. osztályban havi 360 lei), mely évenként emelkedik, b) özvegyi nyugdíjsegély, c) temetkezési segély, d) árvasegély, e) özvegyi végkielégítési segély.

Amint a fentközlötekből látható, az egyesület tagjai minden eshetőségre biztosítva vannak, ezért felhívjuk az érdekeltek figyelmét, igyekezzenek minél tömegesebben az egyesületbe lépni. Mindenki gondoskodjon öreg napjairól.

Beiratkozni lehet Déván minden hó elsejét követő vasárnap délután 3 órától 1/2 6-ig a Neumann-féle vendéglőben levő fióknál, Str. Principele Carol (Hunyadi-ut) vagy bármely napon Györkös Károly elnöknel, Str. Coşbuc (Vörösmarthy-ut) 4 sz. alatt este 6—7-ig.

A dévai 97. sz. fiók vezetősége.

Divatlevél a bubifejről egy párisi tanulmányut alkalmából

A divatnak talán egy kérdése sem olyan közkezdelt téma, mint a bubifej. Hogy helyes és szép bécsi nőinknek hasznára legyenek, hogy nekik esetleg tanácsal tudjak szolgálni, elhatároztam, hogy Belgiumot, Franciaországot, Németországot és Schweizot be fogom utazni, hogy a női hajviseletről a helyinén a saját szememmel győződjek meg és azt tanulmányozhassam.

Párisban a híres fodrászokkal való beszélgetés után, azt a benyomást szereztem, hogy a párisi nő tudatában van annak, hogy a bubifejes nő a modern nőnek egy típusa és hogy továbbra is ehhez a típushoz akar tartozni és nincsen rá mód, hogy álhajjal ezután magának kényelmetlenséget szerezzen.

A művészi kiállítás több mint két millió idegent hozott Párisba. A monmartei elegáns luksushelyiségekben a legérdekesebb tanulmányt folytathattam erre vonatkozólag, mivel itt gyűlekeznek a világ minden részéből a legszebb és legelegánsabb nők. Több elegáns párisi nőt, akinek vakító esti toálettjét leírni nagyon nehéz volna, mégis hosszú hajjal vagy csinos

konttyal találtam. A francia nők rövidre vágva viselik a hajukat, a fület többé-kevésbé szabadon hagyva. Nem szeretik a sima férfihajviseletet. Hajviseletük kecses, az új női divattal összhangba hozva. A ruha színével és anyagával teljesen és mindenben megegyező széles szalag az egyedüli fejdísz. Különben a párisi nő arcát a művészet és tudomány minden raffinerájával teszi széppé, ha este kimozdul otthonából.

Mások az elegáns angol és amerikai nők. Floridában, ahol a külföldi társaságok krémje szokott megjelenni, több csinos fejet találunk, könnyű loknikskákkal.

Az operában a Faust előadása alkalmával igen érdekes dolgokat sikerült megfigyelnem. A jelenlévő hölgyeknek több, mint a fele hosszú hajat hordott, keskeny konttyal, úgy, hogy a fej a lehető legkisebbnek lássék. Ez a tény arról világosított fel, hogy a jelenlévő hölgyek legnagyobb része külföldi volt, többnyire az északi országokból. Németországban most kezdik a bubifejet kellő figyelemben részesíteni. Napról-napra több és több hive van a bubifejnek és a szép bécsi nők megnyugtatóra mondhatom, hogy a rövid haj a győztes most és győztes is marad. Az a nő, aki a sport idejében nő fel, a rövid hajviselet hive.

De a bécsi nő típusa egészen más, mint graciózus és raffinált francia vagy a hideg és vékony amerikai nőé. A Café de la Paix-ben egy bécsi újság került a kezembe, amely az Eton-vágást, mint legújabbat közölte. Nemzetközileg ez az Etonvágás vált népszerűvé, amely határozott és sima alakot kölcsönöz a fejnek. A bécsi bubifej azonban, a herceg és kissé molett bécsi nőhöz alakult, egy kissé hullámos, amely szépségben nemzetközi bubifejviseleivel teljes sikerrel veheti fel a versenyt.

HIREK

— Minthogy a „Hunyadvármegye” című lap társunk Székely Lajosnak a dr. Horváth Dezső által, — nevezett lap társunk multheti számában írt és Székely Lajos személyét is aposztrofáló cikke adott válaszában kéziratát az utolsó pillanatban váratlanul visszaadta, — midáltal a közlést megtagadta, — a szóbanforgó cikket, ezalkalommal nyomdai okok miatt nem közölhetvén, jövő számunkban hozzuk.

— Donáth Géza doktorátusa. Donáth Géza, városunk szimpatikus és igyekvő polgára, aki a közelmúltban a dévai törvényszéknél mint jegyző működött, f. hó 20-án a kolozsvári jogtudományi egyetemen jó sikerrel részdoktorátust tett a büntető jogból, politikából, alkotmánytanból és közigazgatási jogból. Kevéssel ezelőtt szintén a kolozsvári jogtudományi egyetemen ugyancsak sikerrel tette le a jogtudományi államvizsgát, amely az új bírói törvény szerint egyenlő a regáti licenția-val, mely al-bírói, illetve alügyészi állásra képesít. Gratulálunk a törekvő és kitartó jogásznak eme teljesítményeiért, amelyeket annál is inkább örömmel közlünk, mivel jogtudományi vizsgája általános érdekű is. Ő volt ugyanis a román rezsím alatt Erdélyből az első, aki a jogtudományi államvizsgának (examen de stat juridic) engedélyezését kérte és sikerrel le is tette.

— Lemondott a munkásbiztosító pénztár vezetőtanácsának elnöke. A munkásbiztosító pénztárnál az autonómia részbeni visszaállítását végett vezetőtanácsokat szerveztek. E vezetőtanács Déván is megalakult és elnöke Popescu Alexandru, a „Petroşani” bánya adminisztratív igazgatója lett, aki most lemondott erről a tisztségről. Az új elnökválasztás közelebből megtörténik.

A Wiener Allgemeine Zeitung egyik legújabb számából.

MIELŐTT

nyomatvány és irodafelszerelési cikkekben szükségletét beszerezné, saját érdekében tekintse meg dusan felszerelt raktáramat

V. LAUFER, DEVA
TELEFON 35.

— A dévai Kereskedelmi Tanács rendkívüli közgyűlése. A dévai Kereskedelmi Tanács f. hó november 1-én délelőtt 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart a Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, amelyre az összes érdeklődőket meghívja. A gyűlés tárgysorozata: 1. Az 1%-os forgalmi adó módosítása 2. A spekulatív törvény eltörlése 3. A Banca Națională fiókjának létesítése Déván 4. A városi és megyei hidvámok 5. A vasárnapi munkaszünet 6. Az esti kurzusok 7. Egyéb indítványok. Tekintettel a kereskedelmet érintő fontos kérdésekre, amelyek megbeszélés tárgyát fogják képezni, reméljük, hogy a gyűlésen minél többen fognak résztvenni.

— Halálozás. Illyei Martonosy József 52 éves korában f. hó 17-én Marosillyén hosszú és kínos szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 18-án ment végbe általános részvét mellett.

— A polgármester és a maximálás. A belügyminiszter a napokban a polgármestertől bekérte annak a jegyzőkönyvnek a másolatát, amelyet a maximális árak megállapításánál vett fel. A jegyzőkönyvből kitűnik, hogy az árakat az érdekeltekkel történt megítélés után, illetve velük együtt állapították meg s különösen a liszt, hus és vendéglői árakat igyekeztek október hónapban redukálni.

— Tüdőbeteg szanatórium Déván. A napokban a polgármesteri hivatalhoz a belügyminisztériumtól leirat érkezett, amelyben a miniszter felhívja a polgármestereket figyelmét arra, hogy olyan helyeken, ahol tüdőbeteg szanatóriumnak alkalmas hely van, azon legyenek, hogy ottan szanatóriumot vagy legalább is ambulatóriumot létesítsenek. Ezzel kapcsolatosan Herbay Ágoston polgármester azt a nyilatkozatot tette lapunknak, hogy ő Dévát nagyon alkalmas helynek tartja egy szanatórium céljára, nemcsak azért, mert már volt egy ilyen Déván s amely most magánlakásul szolgál, hanem azért, mert a hely kiválóan megfelel, hiszen már klimatikus gyógyhelynek is akarták minősíteni. A szanatórium céljaira a csengő aljában lévő Ulain-féle villa felel meg a legjobban, amely most Koplovics Mendel birtokában van, de aki erre a célra hajlandó áruba bocsátani a telket, amely cca 8–10 holdat tesz ki. Dr. Mauks szászsebesi orvos és dr. Róth orvos már ezelőtt 2 évvel érdeklődtek a szanatórium iránt s ha ennek az eszmének ma is megnyerhetők, úgy a polgármester felfogja ajánlani erre a célra ezt a telket. Reméljük, hogy eme nemes eszme városunk minden polgárának csak tetszését nyerheti meg és támogatását ebben az ügyben nem fogja megvonni városunk polgármesterétől.

— Hét nemlétező tisztviselő és az Ellenzék. Az Ellenzék f. hó 16-iki számában az Universul nyomán azt írta, hogy Déván a városházáról 7 tisztviselőt bocsátottak el és helyettük 7 román nemzetiségű tisztviselőt vettek fel. Az Ellenzéknek ez a híre nem felel meg a valóságnak, amint azt mi dévaiak, nagyon jól tudjuk s ezért a polgármester közölte is ezt az Ellenzékkel, sőt még azt is, hogy még jelenleg is 4 kötelező vizsgát nem tett tisztviselő van állásban. A hír valószínűleg csak tévedésen alapult s így tendenciózusnak gondolni, mint ahogy azt sokan teszik, abszolút nem lehet.

— Elárverezik az adó miatt lefoglalt tárgyakat. Mint értesülünk, a dévai pénzügyigazgatóság szigorú rendeletet kapott, hogy az adó miatt lefoglalt tárgyakat nem fizetés esetén azonnal értékesítsék. Részfizetés nem mentesíti az adózót az árveréstől. Mint halljuk, a pénzügyigazgatóság jövő hét keddjén már meg is kezdi a kérihetetlen árverezést s ezért felszólítjuk a közönséget, idejekorán intézze el adóügyeit.

— Városi mozgó hírei. Vasárnap, f. hó 25-én d. u. 5 és esti fél 9 órai kezdettel Schakespeare a „Szentivánéji álom” című híres drámáját fogja vetíteni a városi mozgó. Hétfőn d. u. és este a Szentegyházi kolostor titka, kalandordráma 5 felvonásban, 27-én, kedden Két és fél jómadár 6 felvonásos történelmi regény, 29-én, csütörtökön pedig a „Bőregér” című 6 felvonásos vigjáték lesz műsoron. Szombaton esti előadásban a Kék szakál nyolcadik felesége című darab kerül bemutatásra.

— Új záróra Déván. A dévai Kereskedelmi Tanács kérelmére, a helybeli Kereskedelmi és Iparkamara közbenjárására az üzletek záróráját a minisztérium f. hó 22-től oly módon módosította Déva területére, hogy azok 12¹/₂–14¹/₂ óráig legyenek zárva a déli órákban.

— Végleg elköltözt a munkásbiztosító pénztár a volt Centrál helyiségeiből. Egyik előző számunkban megírtuk, hogy a dévai munkásbiztosító pénztár át kell, hogy adja mostan bérlet helyiségét, mivel szerződése lejárt. Azóta a költözködés már meg is történt s most ismét a régi helyiségben nyert elhelyezést a szociális intézet.

* Értésítés. A n. é. hölgyközönség b. tudomására hozom, hogy Déván, a Str. Reg. Ferdinand (Schenker féle házban, volt Kun-üzlet) e hó végén kézimunka üzletet nyitok. Elvállalok mindenféle fehérneműk nyomtatását a legújabb francia és bécsi mintákkal. Gobelin, szmirna és hasonló munkák készítését elvállalom. Kérve a n. é. közönség szíves pártfogását: *Springer Sári.*

* Az új Moravetz Album a legszebb ajándék! Az idei karácsonyra a Moravetz Album harmadik kötete jelenik meg. 18 egész új dal, tánc és magyar népdal, azonkívül Bartók: Este a székelyeknél, Puccini: Tosca, Liszt: Rapsodia Rubinstein: Azra stb. stb. összesen 35 mű, melyek egyenként véve 1250 leibe kerülnek, van az új Moravetz Albumban felvéve. Ezen új albumnak nem szabad hiányozni egyetlen művelt család zongorájáról sem, ára 180 Lei. Az első kötet hegedű kiadása (klarinét és mandolinon is játszható) 120 Lei, cimbalomra 120 Lei, kapható minden könyvesboltban vagy a Moravetz zeneműkiadónál, Timisoarán.

Laptulajdonos és kiadó: LAUFER VILMOS.

Keresek megvételre

vagy társulásra Petroșeni—Simeria vonal közelében fekvő téglagyár alapítására alkalmas, 15–20 hold terület nagyságú

agyagos, dombos földet.

Esetleg ezen vidéken fekvő téglagyárat megvennék.

Cím a kiadóra megtudható, esetleg írásbeli ajánlatokat „Tégla” jellegre e lap kiadójába kérek beadni.

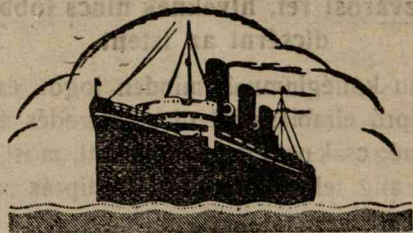
229 1 3

Értésítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy férjiszabóműhelyemet a Strada Regele Ferdinand (volt Rákóczi F. utca) 12 szám alá

helyeztem át,

ahol továbbra is elvállalok a legújabb divat szerinti férjruhákat, valamint minden e szakmába vágó munkák legjutányosabb és legpontosabb elkészítését. Tisztelettel: **MAKULA LAJOS** szabómester.

Hamburg—Amerika Linie United Amerikan Lines

Rendszeres és közvetlen járatok kényelmes gyorsgőzösein 230 1 1

Hamburg, Cherbourg és Boulogne-ból

Délamerikába

(Argentína, Uruguay, Brazília)

Cuba, Mexiko, Canadába

Északamerikába

Afrika, Nyugatindia, Ázsiába

Világ- és kéjutazások a tengeren!

Mindennemű felvilágosítást készséggel ad a nagyromániai vezérképviselő:

Lazarovitz L.

Timișoara, Str. Mercy 2.

és ennek fiókjai: București: Calea Griviței No. 183. Cernăuți: Str. Constantin Brancoveanu 15. Oradea: Piața Mihai Viteazul 5. Arad: Str. Eminescu No. 12. Chișinău: Str. Alexandru cel bun 65. Sürgőncím: Lazarovitz.

Eladó ház

221 2 3

Déván, Str. M. Eminescu 47 sz. alatt, mely áll 2 szoba konyhából és mellékhelyiségekből. Cím a kiadóban.

Egy darab 3-as számú

Wertheim szekrény eladó.

Cím a szerkesztőnél.

Eladó

227 1

egy kényelmes beosztású, Déva legegészségesebb részén, a piac-hoz közel fekvő, szép kerttel és 70 méter utcai fronttal bíró **HÁZ**, kedvező feltételek mellett. Cím a kiadóhivatalban

Gazdák figyelmébe!

„HERMA”-féle dara- és lisztmalom

küldeményünk érkezett újból. Összeállítása, valamint kezelési módja igen egyszerű. Kását, darát, sőt lisztet egyaránt előállít. — Hajtóereje 4 HP. — Benzinmotor.

Ára Lei 40.000.—

Részletfizetésre is!

Megtekinthető:

Lazarovitz H. Lazar cégnél
Timișoara, Str. Mercy 2. Géposztály.

Telefon 16–58

Kívánságra készséggel szolgál ajánlattal, tervszellet, valamint illusztrációval. 231 1 5

Egy új

pedálos cimbalom

jutányos áron eladó. Cím a kiadóban